

Selvitys OP-Asuntoluottopankki
Oyj:n hallinto- ja
ohjausjärjestelmästä 2016

Selvitys OP-Asuntoluottopankki Oyj:n hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuodelta 2016

Sisällys

1	Sovellettavat säännökset.....	2
2	Ryhmä- ja konsernirakenne sekä hallintoelimet.....	2
2.1	Ryhmärakenne.....	2
2.2	Yhtiön hallintoelimet.....	2
3	Yhtiökokous.....	3
3.1	Yhtiökokous 2016.....	3
4	Hallitus.....	3
4.1	Hallituksen valinta.....	3
4.2	Hallituksen kokoonpano.....	4
4.3	Hallituksen jäsenten riippumattomuus.....	4
4.4	Hallituksen monimuotoisuus.....	4
4.5	Hallituksen tehtävät.....	4
4.6	Hallituksen puheenjohtajan tehtävät.....	5
4.7	Hallituksen toiminta 2016.....	5
5	Toimitusjohtaja.....	6
5.1	Toimitusjohtaja.....	6
6	Johtamisjärjestelmä.....	6
6.1	OPA osana OP Osuuskunta -konsernia.....	6
6.2	Organisaatorakenne 31.12.2016.....	7
6.3	Päätöksenteko.....	7
6.4	OPAn toiminnan seuranta ja raportointi.....	7
7	Sisäinen ja ulkoinen valvonta.....	8
7.1	Sisäinen valvonta.....	8
7.2	Ulkoinen valvonta.....	11
8	Taloudellinen raportointiprosessi.....	13
8.1	Taloudellisen raportoinnin organisointi.....	13
8.2	Taloudellisen raportoinnin riippumaton arviointi.....	14
8.3	Taloudellinen raportointi 2016.....	14
9	Palkat ja palkitseminen.....	15
9.1	Hallituksen palkkiot ja muut etuudet.....	15
9.2	Toimitusjohtajan palkka ja muut etuudet.....	15
9.3	Toimitusjohtajan ja yhtiön muun johdon palkitsemista koskevat periaatteet.....	15
9.4	Johdon lyhyen aikavälin kannustejärjestelmä.....	15
9.5	Johdon pitkän aikavälin kannustejärjestelmä.....	16
9.6	Muun henkilöstön pitkän aikavälin kannustejärjestelmä.....	16
10	Sisäpiirihallinto.....	17
10.1	Sisäpiirirekisterien ja sisäpiiriluetteloiden julkisuus ja nähtävilläpito.....	18
11	Tiedonantopolitiikka.....	18
12	Hallituksen ja yhtiön toimitusjohtajan henkilö- ym. tiedot.....	19
12.1	Hallitus vuonna 2016.....	19
12.2	Yhtiön toimitusjohtaja.....	20

1 SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖKSET

Tämä selvitys on lain luottolaitostoinnasta 7 luvun 1-5 §:ssä ja 7 §:ssä ja 8 luvun 15 §:ssä sekä arvopaperimarkkinalain 7 luvun 7 §:ssä tarkoitettu selvitys OP-Asuntoluottopankki Oyj:n (OPA) hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement). Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä annetaan toimintakertomuksesta erillisenä.

Yhtiön hallitus käsitteli 28.2.2017 tämän hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevan selvityksen. Yhtiön tilintarkastaja KPMG Oy Ab on tarkastanut, että selvitys on annettu ja että sen sisältämä kuvaus taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa.

Tämä selvitys OP-Asuntoluottopankki Oyj:n hallinto- ja ohjausjärjestelmästä, sekä yhtiön tilinpäätös, hallituksen toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus ovat saatavilla internetsivuilla www.op.fi > Media > Aineistopalvelu > Tytäryhtiöiden julkaisut.

Ajantasaista selvitystä OP-Asuntoluottopankki Oyj:n hallinto- ja ohjausjärjestelmästä ja yhtiön yhtiöjärjestystä ylläpidetään OP:n velkasijoittajasuhteiden uusilla internetsivuilla www.uusi.op.fi > OP Ryhmä > Velkasijoittajat > Hallinnointi ja johto (OP-Asuntoluottopankki Oyj).

OPAn toiminta perustuu voimassa olevien Suomen lakien ja niiden nojalla annettujen normien noudattamiseen. OPA noudattaa Suomen osakeyhtiölain lisäksi arvopaperin liikkeeseenlaskijaa koskevia säädöksiä, kiinnitysluottopankkitoiminnasta annettua lakia, rahoitusalan yrityksiä koskevia säännöksiä, OPAn yhtiöjärjestystä ja OP Osuuskunnan ohjeita. Kansainvälisessä toiminnassa noudatetaan soveltuvin osin myös paikallista lainsäädäntöä.

OPA kuuluu lakisääteiseen osuuspankkien yhteenliittymään ja on sanotun yhteenliittymän keskusyhteisön OP Osuuskunnan tytäryhtiö. Lainsäädäntö asettaa osin rajoitteita hallituksen kokoonpanolle. Yhtiö toimii kiinnitysluottopankkina ja laskee liikkeeseen kiinteistö- ja julkisyhteisövuokkudellisia joukkovelkakirjalainoja.

2 RYHMÄ- JA KONSERNIRAKENNE SEKÄ HALLINTOELIMET

2.1 Ryhmärakenne

OPA on OP Ryhmän keskusyhteisönä toimivan OP Osuuskunnan täysin omistama tytäryhtiö ja jäsenluottolaitos. OPA kuuluu toiminnallisesti ja omistuksellisesti kiinteästi OP Ryhmään. OP Ryhmä muodostuu 173 osuuspankista (31.12.2016) ja niiden keskusyhteisöstä OP Osuuskunnasta tytäryhtiöineen. Ryhmää valvotaan yhtenä kokonaisuutena.

Keskusyhteisö on velvollinen tukemaan jäsenluottolaitoksia ja vastaamaan jäsenluottolaitoksen veloista. Jäsenluottolaitokset ovat velvollisia osallistumaan toisen jäsenluottolaitoksen selvitystilän ehkäisemiseksi tarvittaviin tukitoimiin. Jäsenluottolaitokset ovat lisäksi keskinäisessä vastuussa sellaisen jäsenluottolaitoksen veloista, joka ei kykene suoriutumaan sitoumuksistaan.

Lue lisää OP Ryhmän rakenteesta Selvityksestä OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuonna 2016, kohta 2.

2.2 Yhtiön hallintoelimet

OPAn ylintä päätösvaltaa käyttää osakkeenomistaja yhtiökokouksessa. Yhtiökokous valitsee hallituksen ja tilintarkastajat. Yhtiön strategisesta johtamisesta vastaa yhtiön hallitus. Yhtiön operatiivisesta johtamisesta vastaa hallituksen valitsema yhtiön toimitusjohtaja.

OPAn palveluksessa oli katsauskauden lopussa viisi henkilöä. Pankki ostaa kaikki keskeiset tukipalvelut OP Osuuskunnalta ja sen konserniyhtiöiltä, mikä vähentää pankin oman henkilöstön tarvetta.

3 YHTIÖKOKOUS

Yhtiökokous on OPAn ylin päättävä elin. Varsinainen yhtiökokous on pidettävä vuosittain hallituksen määräämänä päivänä ennen toukokuun loppua. Kokouksessa käsitellään yhtiöjärjestyksen mukaan varsinaiselle yhtiökokoukselle kuuluvat asiat sekä mahdolliset muut yhtiökokouskutsussa erikseen mainitut asiat.

OPAn yhtiöjärjestyksen mukaisesti varsinaisessa yhtiökokouksessa on esitettävä

- tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus

päätettävä

- tuloslaskelman ja taseen vahvistamisesta
- toimenpiteistä, joihin vahvistetun taseen mukainen voitto tai tappio antaa aihetta
- vastuuvapaudesta hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle
- hallituksen jäsenten lukumäärästä
- hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien palkkiosta

valittava

- hallituksen jäsenet ja tilintarkastajat

ja käsiteltävä

- muut kokouskutsussa mainitut asiat.

3.1 Yhtiökokous 2016

OPAn varsinainen yhtiökokous 14.3.2016 vahvisti vuoden 2015 tilinpäätöksen, myönsi hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden ja päätti jakaa osinkoa 212,58 euroa osakkeelta.

4 HALLITUS

4.1 Hallituksen valinta

Yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään kolme ja enintään kahdeksan muuta jäsentä. Hallituksen jäsenet valitsee yhtiökokous toimikaudeksi, joka päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan.

OPAn yhtiöjärjestyksen mukaan hallituksen jäsen on velvollinen eroamaan viimeistään 65 vuotta täytettyään. Yhtiöjärjestyksessä ei ole rajoitettu jäsenten toimikausien lukumäärää eikä muullakaan tavalla rajoitettu yhtiökokouksen päätösvaltaa hallituksen jäsenten valinnassa.

Hallituksen jäsenten valintaa koskevat ehdotukset yhtiökokoukselle valmistelee emoyhteisö OP Osuuskunta.

Luottolaitosten hallitusten jäseniltä edellytetään luottolaitoslain ja viranomaismääräysten mukaista luotettavuutta, ammattitaitoa ja sopivuutta (ns. fit & proper). Hallituksen jäsenten fit & proper -arviointi tehdään säännöllisesti.

4.2 Hallituksen kokoonpano

Hallituksen kokoonpano ja hallituksen jäsenten kokousaktiivisuus vuonna 2016 on kuvattu kohdassa 4.7. Hallituksen jäsenten henkilö- ym. tiedot on kuvattu tämän selvityksen lopussa kohdassa 12.1.

4.3 Hallituksen jäsenten riippumattomuus

Yhtiön hallituksen kaikki jäsenet ovat riippuvaisia sekä yhtiöstä että sen osakkeenomistajasta (OP Osuuskunta). Hallituksen puheenjohtaja Harri Luhtala on yhtiön emoyhteisön OP Osuuskunnan johtokunnan jäsen ja OP Osuuskunnan talousjohtaja. Hallituksen jäsenet ovat Tasehallinta ja keskuspankki -toimintoalueen johtaja Elina Ronkanen-Minogue ja keskuspankin johtaja Hanno Hirvinen.

4.4 Hallituksen monimuotoisuus

Koko OP Ryhmässä hallintoelinten kokoonpanoa suunnitellaan pitkäjänteisesti. Tehokas työkentely hallintoelimissä edellyttää, että hallintoelimissä on riittävästi monipuolista asiantuntemusta, osaamista ja kokemusta. Lue lisää hallintoelinten monimuotoisuuteen liittyvistä periaatteista Selvityksestä OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuonna 2016 kohdasta 2.2.

4.5 Hallituksen tehtävät

Hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Hallitus käsittelee yhtiön toiminnan kannalta laajakantoiset ja periaatteellisesti tärkeät asiat.

Hallituksen ja toimitusjohtajan tulee johtaa yhtiötä ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varoisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

Hallitus on vahvistanut kirjallisen työjärjestyksen, jossa määritellään hallituksen tehtävät ja kokouskäytäntö.

Tehtävänsä toteuttamiseksi hallitus muun muassa

- päättää OP Osuuskunnan (jäljempänä keskusyhteisö) johtokunnan linjausten mukaisesti yhtiön liiketoimintastrategian ja valvoo sen toteutumista
- vahvistaa keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti yhtiön toiminnassa noudatettavat arvot
- hyväksyy keskusyhteisön johtokunnan ja tase- ja riskienhallintavaliokunnan linjausten mukaisesti vuosittain liiketoimintasuunnitelman sekä valvoo sen toteuttamista
- vahvistaa keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti periaatteet ja menettelytavat, joilla yhtiön johtamisesta vastaavien henkilöiden luotettavuus, sopivuus ja ammattitaito varmistetaan
- päättää keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti yhtiön johtoa ja henkilöstöä koskevista palkitsemisjärjestelmien peruseriaateista
- nimittää ja vapauttaa yhtiön toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen kuultuaan keskusyhteisön johtokuntaa
- vahvistaa vuosittain keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti yhtiön vakavaraisuuden hallinnan periaatteet, riskipolitiikat/riskistrategiat sekä merkittävät riskienhallintaa koskevat toimintaperiaatteet
- vahvistaa keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti ulkoistamisperiaatteet
- vahvistaa keskusyhteisön hallintoneuvoston linjausten mukaisesti sisäisen tarkastuksen periaatteet ja toimintasuunnitelman
- vahvistaa keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti yhtiön compliance-politiikan ja compliance-toiminnan keskeiset periaatteet

- päättää keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti yhtiön ja sen toimintojen organisaatorakenteesta ja johtamisjärjestelmästä
- vahvistaa keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti sisäisen valvonnan kuvauksen ja valvoo sisäisen valvonnan toimivuutta ja riittävyyttä yhtiössä
- käsittelee ja hyväksyy tilinpäätöksen ja osavuositarkastukset
- tekee keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti ehdotuksen maksettavan osingon määrästä
- vastaa muista hallitukselle lainsäädännössä tai viranomaisen määräyksissä säädetyistä tehtävistä

Hallituksen kokouksia koskevat seuraavat menettelytavat:

- Hallitus kokoontuu puheenjohtajan kutsusta.
- Kokouksen valmistelusta vastaavat ensisijaisesti puheenjohtaja ja toimitusjohtaja.
- Hallitus on päätösvaltainen, kun paikalla on yli puolet sen jäsenistä.
- Hallituksen kokouksiin osallistuvat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja sekä tarvittaessa myös muu henkilö, jonka läsnäolo on käsiteltävänä olevan asian vuoksi tarpeellista.
- Hallituksen kokouksista laaditaan pöytäkirja, jonka allekirjoittavat kaikki hallituksen jäsenet ja sihteeri.

4.6 Hallituksen puheenjohtajan tehtävät

Hallituksen puheenjohtajan tehtävänä on varmistaa, että hallituksen toiminta on tehokasta ja että hallitus toteuttaa kaikki sille kuuluvat tehtävät. Osana hallituksen toimintaedellytysten varmistamista hallituksen puheenjohtaja varmistaa, että hallituksen yksittäisten jäsenten kokemus ja ammattitaito antavat edellytykset tehtävien asianmukaiseen hoitoon. Hallituksen puheenjohtaja valmistelelee yhdessä toimitusjohtajan kanssa hallituksen kokouksiin käsiteltäväksi tulevat asiat. Puheenjohtaja myös varmistaa, että asioiden käsittelyyn on varattu riittävästi aikaa ja että kaikilla kokouksiin osallistujilla on mahdollisuus lausua niistä mielipiteensä. Hallituksen puheenjohtaja vastaa lisäksi hallituksen toiminnan kehittämistä ja huolehtii omistajaohjauksen toteutumisesta yhtiössä.

4.7 Hallituksen toiminta 2016

Vuoden 2016 aikana pidettiin 13 hallituksen kokousta. Hallituksen puheenjohtajana toimi Harri Luhtala ja jäseninä Elina Ronkanen-Minogue ja Hanno Hirvinen. Jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 97 prosenttia.

Hallitus käsittelee kokouksissaan edellä kohdassa 4.5 mainittuja asioita. Hallitus seurasi myös uuden OP 2016 -strategian täytäntöönpanoa.

Finanssialan sääntely on muuttumassa merkittävästi. Osalla muutoksista on olennaisia vaikutuksia yhtiöön, sen toimintaan ja sitä koskeviin vakavaraisuussäännöksiin. Vuonna 2016 hallitus seurasi sääntelymuutosten etenemistä ja arvioi niiden vaikutusta yhtiöön.

Hallituksen jäsenten kokousaktiivisuus 2016:

	Läsnäolo kokouksissa/ kokousten määrä
Harri Luhtala	12/13
Elina Ronkanen-Minogue	13/13
Hanno Hirvinen	13/13

5 TOIMITUSJOHTAJA

5.1 Toimitusjohtaja

Toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti ja huolehtii siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Toimitusjohtajan tehtäviin kuuluvat yhtiön liiketoiminnan johtaminen ja valvonta sekä vastuu yhtiön toimintojen kehittamisestä ja koordinoinnista. Hallituksen vahvistaman toimenkuvauksen mukaan toimitusjohtajan pääasialliset vastuualueet ovat:

- yhtiön tulos
- yhtiön toiminnan johtaminen ja organisaation kehittäminen
- yhtiön strateginen kehittäminen
- yhtiön koordinointi
- yhteistyö OP Osuuskunnan ja OP Ryhmän muiden yksiköiden kanssa
- edunvalvonta finanssialan yhteistyöelimissä ja
- yhteydenpito asiakkaisiin, viranomaisiin, elinkeinoelämään, kotimaisiin ja kansainvälisiin pankki- ja vakuutusjärjestöihin, sijoittajiin ja luottoluokittajiin sekä muihin sidosryhmiin.

Hallitus nimittää yhtiön toimitusjohtajan ja päättää hänen toimisuhteensa ehdoista. Toimitusjohtajan toimisuhteen ehdot määritellään kirjallisessa toimisopimuksessa ja sen liitteessä. Hallitus arvioi vuosittain toimitusjohtajan toimintaa.

Yhtiön toimitusjohtajana toimii OP Yrityspankin pitkäaikaisesta varainhankinnasta ja sijoittajasuhteista vastaava johtaja, BA Lauri Iloniemi. Hän on toiminut yhtiön toimitusjohtajana vuodesta 2007.

Toimitusjohtajaa koskevat henkilö- ym. tiedot on esitetty tämän selvityksen lopussa kohdassa 12.2. Toimitusjohtajan palkitsemista koskevat tiedot on esitetty kohdassa 9.

6 JOHTAMISJÄRJESTELMÄ

OPAn toimintaa johdetaan OP Osuuskunta -konsernin johtamisjärjestelmän mukaisesti. OP Osuuskunta -konsernin johtamisjärjestelmän kuvaus on osa OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmän kuvausta.

Lue lisää OP Ryhmän johtamisjärjestelmästä Selvityksestä OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuonna 2016, kohta 6.

6.1 OPA osana OP Osuuskunta -konsernia

OP Osuuskunta -konsernin muodostavat konsernin emoyhteisönä toimiva, ja yhteenliittymän jäsenpankkien omistama OP Osuuskunta sekä yhteisöt, joista emoyhteisö tai sen tytäryhteisöt omistavat joko enemmistön tai kokonaan. OPA kuuluu OP Osuuskunta -konserniin. OP Osuuskunta -konserniin kuuluvat luottolaitokset ovat laissa talletuspankkien yhteenliittymästä tarkemmin kuvattuja yhteenliittymän jäsenluottolaitoksia.

OP Osuuskunnan omistajia ovat OP Ryhmään kuuluvat osuuspankit. Omistajia edustaa keskusyhteisön hallintoneuvosto. Hallintoneuvoston yleistehävänä on valvoa OP Osuuskunta -konsernin ylimmän operatiivisen päätöksentekokoelimen johtokunnan ja toimitusjohtajan hoitamaa

keskusyhteisön hallintoa ja sitä, että keskusyhteisön ja sen konsernin toimintaa hoidetaan asi-
antuntevasti ja huolellisesti osuuskuntalain sekä keskusyhteisön ja OP Ryhmän edun mukai-
sesti. Se valvoo myös, että hallintoneuvoston vahvistamia ryhmätasoisia linjauksia ja periaat-
teita noudatetaan myös OP Osuuskunta -konsernissa. Hallintoneuvoston erityistehtävänä on
vahvistaa yhteenliittymälaiissa tarkoitetut yleiset toimintaperiaatteet. Sen tehtäviin kuuluu myös
päättää keskeisestä ryhmätason ohjeistuksesta.

6.2 Organisaatorakenne 31.12.2016

OP Osuuskunta -konsernin organisaatio perustuu johtamisjärjestelmän mukaisesti kolmeen
liiketoimintasegmenttiin. Liiketoimintasegmentit ovat Pankkitoiminta, Vahinkovakuutus ja Va-
rallisuudenhoito.

Liiketoimintasegmenttien tarvitsemat tukitoiminnot (mm. talous ja keskuspankki, riskienhal-
linta, henkilöstöhallinto ja kehittäminen) on organisoitu OP Osuuskunta -konsernin tasolla.

6.3 Päätöksenteko

OP Osuuskunnan johtokunnalla on koko OP Osuuskunta -konsernin operatiivinen johtamisvas-
tuu. Johtamisen perusta muodostuu koko konsernissa kolmesta liiketoimintasegmentistä
(pankkitoiminta, vahinkovakuutus ja varallisuudenhoito). Johtokunnan jäsenten omat vastuu-
alueet noudattavat tämän liiketoimintajaon mukaisia tehtäviä.

Johtokunnan tehtävänä on keskusyhteisön ja sen konsernin toiminnan johtaminen lainsäädän-
nön, viranomaismääräysten ja keskusyhteisön sääntöjen mukaan. Johtokunta huolehtii konser-
nin emoyhteisön ja sen konsernin hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä
sekä konsernin toiminnan johtamisesta. Johtokunta vahvistaa myös OP Osuuskunta -konsernin
toiminnalliset ja juridiset päätöksentekojärjestelmät.

Koko OP Osuuskunta -konsernissa päätökset tehdään mahdollisimman laajasti konsernipää-
töksinä keskusyhteisön johtokunnassa. OPAn hallitus käsittelee sitä koskevat asiat lähtökohtai-
sesti keskusyhteisön johtokunnan ja tase- ja riskienhallintavaliokunnan linjausten mukaisesti tai
kuultuaan käsiteltävistä asioista johtokuntaa.

OPAn hallituksen työjärjestyksessä kuvataan ne keskeiset tehtävät, joita hallituksessa tehdään
ja toteutetaan.

6.4 OPAn toiminnan seuranta ja raportointi

Suunnitelmien ja asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan jatkuvasti, jotta mahdolliset
toiminta- ja kilpailuympäristön muutokset ja poikkeamat suunnitelmista havaitaan nopeasti ja
mahdolliset korjaavat toimenpiteet voidaan käynnistää. Tavoitteiden toteutumista seurataan
organisaatorakenteen mukaisesti myös esimiesten ja alaisten välisissä kehityskeskusteluissa.
Raportoinnin tulee antaa oikea ja selkeä kuva operatiivisen toiminnan tilanteesta suhteessa
asetettuihin tavoitteisiin, toiminnan toteutuneesta ja odotettavissa olevasta kehityksestä sekä
tavoitteiden saavuttamista uhkaavista riskeistä. Toiminnan seurannassa keskeistä on ajanta-
saisuus ja luotettavuus sekä olennaisten seikkojen ja johtopäätösten esiin nostaminen päätök-
senteon pohjaksi. Seurantaan kuuluu olennaisena osana toteumaraportoinnin lisäksi ennusteii-
den laatiminen ja vaihtoehtoisten skenaarioiden luominen. Toiminnan seuranta on osa sisäistä
valvontaa, jonka avulla pyritään varmistumaan siitä, että

- strategia ja toimintasuunnitelmat toteutetaan ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan
- riskienhallinta on kattavaa ja riittävää
- toiminta on tehokasta ja luotettavaa
- taloudellinen ja muu raportointi on luotettavaa
- toiminnassa noudatetaan lakeja sekä ulkoista ja sisäistä sääntelyä.

7 SISÄINEN JA ULKOINEN VALVONTA

7.1 Sisäinen valvonta

Tehokas ja luotettava sisäinen valvonta muodostaa perustan terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden noudattamiselle.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan organisaation sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla varmistetaan, että strategiassa asetetut tavoitteet saavutetaan, resursseja käytetään taloudellisesti ja johtamisen tukena käytettävä informaatio on luotettavaa. Lisäksi sisäinen valvonta varmistaa, että riskienhallinta, asiakasvarojen säilyttäminen ja omaisuuden suoja on riittävästi järjestetty. Myös sääntelyn ja vahvistettujen eettisten periaatteiden noudattamista varmistetaan sisäisellä valvonnalla.

Sisäisen valvonnan periaatteet OP Ryhmässä vahvistaa keskusyhteisön hallintoneuvosto. OPAssa noudatetaan keskusyhteisön hallintoneuvoston vahvistamia sisäisen valvonnan periaatteita.

Sisäisen valvonnan toimenpiteet kohdistuvat kaikkeen toimintaan. Toimenpiteiden määrittelyssä huomioidaan toiminnan luonne ja laajuus sekä tarvittaessa myös kansainväliseen toimintaan liittyvät erityispiirteet. Sisäistä valvontaa toteutetaan kaikilla organisaatiotasolla. Ensisijainen ja laajamittainen sisäinen valvonta toteutetaan operatiivisessa liiketoiminnassa, jossa sisäinen valvonta on jatkuvaa toimintaa ja osa päivittäisiä rutiineja.

Sisäistä valvontaa täydentää OP Ryhmän palveluksessa olevien mahdollisuus ilmoittaa riippumattoman kanavan kautta säännösten ja määräysten epäilyistä rikkomisesta (whistle blowing).

7.1.1 Hallituksen rooli sisäisessä valvonnassa

OPAn hallitus vastaa riittävän ja toimivan sisäisen valvonnan järjestämisestä ja ylläpitämisestä. Hallitus mm.

- vahvistaa keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti sisäisen valvonnan periaatteet ja valvoo sisäisen valvonnan toimivuutta ja riittävyttä
- vahvistaa vuosittain keskusyhteisön linjausten mukaisesti yhtiön vakavaraisuuden hallinnan periaatteet, riskipolitiikat/riskistrategiat, pääomasuunnitelman sekä merkittävät riskienhallintaa koskevat toimintaperiaatteet
- päättää keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti periaatteista, joilla varmistetaan, että yhtiö toimii ulkoisen sääntelyn ja sisäisten toimintaohjeiden mukaisesti (compliance)
- vahvistaa keskusyhteisön hallintoneuvoston linjausten mukaisesti sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteet ja toimintasuunnitelman
- vahvistaa keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti periaatteet ja menettelytavat, joilla yhtiön johtamisesta vastaavien henkilöiden luotettavuus, sopivuus ja ammattitaito varmistetaan
- päättää keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti yhtiön ja sen toimintojen organisaatorakenteesta ja johtamisjärjestelmästä

Keskusyhteisökonsernitasoinen riskienhallinta ja taloudellinen raportointi hoidetaan keskitetysti liiketoiminnoista riippumattomana toimintona. Konserniyhtiöiden hallituksilla on vastuu asianomaisen yhtiön sisäiseen valvontaan liittyvistä ylimmän johdon tehtävistä. Konserniyhtiön toimiva johto vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuksesta päätettyjen periaatteiden ja toimintaohjeiden mukaisesti sekä raportoi yhtiön liiketoiminnasta, riskinkantokyvystä ja riskitilanteesta konsernin johtamisjärjestelmän mukaisesti.

7.1.2 Sisäinen valvonta 2016

Yhtiön hallintoon liittyviä asioita käsitellään hallituksessa, jonka vastuulla on sisäisen valvonnan toimivuuden ja toiminnan sääntelymukaisuuden varmistaminen.

Luotettavan hallinnon ja sisäisen valvonnan toimivuutta on arvioitu sekä toimivan johdon että hallituksen toimesta.

7.1.3 Compliance-toiminta

Compliance-toiminnan tehtävänä on avustaa ylintä ja toimivaa johtoa sekä muuta liiketoimintaa säännösten noudattamattomuuteen liittyvän riskin hallinnassa, valvoa säännösten noudattamista ja omalta osaltaan kehittää sisäistä valvontaa. Sääntelyn noudattamista varmistavat omalta osaltaan Talous ja keskuspankki -toiminto sekä HR-toiminto.

Compliance-riskiä liittyy lähes kaikkeen toimintaan ja vastuu riskien hallinnasta on liiketoiminnassa. Yhtiön compliance-toiminnasta vastaa toimitusjohtaja. Toimitusjohtajan tukena toimii OP Ryhmän Compliance-toiminto, jonka johtaja raportoi OP Ryhmän riskienhallintajohtajalle. Compliance-toiminnasta ja toiminnan yhteydessä liiketoiminnoille annetuista suosituksista raportoidaan säännöllisesti OPAn hallitukselle. Toiminnasta raportoidaan myös OP Osuuskunta -konsernin johtokunnalle sekä hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle osana ryhmätasoisia raportointia.

OP Ryhmän Compliance-toiminto laatii vuosittain osana riskienhallinnan vuosisuunnitelmaa compliancen toimintasuunnitelman, joka käsitellään ja vahvistetaan yhtiön osalta OPAn hallituksessa. Samalla tavalla vahvistetaan myös compliance-toimintaan liittyvät periaatteet ja ohjeet. OP Ryhmän Compliance-toiminto vastaa ryhmätasolla compliance-riskien hallinnan neuvonnasta ja tuesta ja ohjaa myös OPAn compliance-toimintaa.

Compliance-toiminnalla pyritään ennakolta ehkäisemään compliance-riskien toteutumista. Compliance-toiminnossa tehtävää toteutetaan mm.

- laatimalla ja ylläpitämällä ohjeistusta keskeisistä menettelytapoihin liittyvistä asioista
- neuvomalla ja kouluttamalla henkilöstöä menettelytapoihin liittyvissä asioissa
- tukemalla OPAn liiketoiminnan compliance-riskien hallintaa edistävien kehittämistoimenpiteiden suunnittelussa
- pitämällä ylin johto ja toimiva johto ja liiketoiminta tietoisina sääntelyyn tulossa olevista muutoksista ja seuraamalla sääntelymuutoksiin valmistautumista liiketoiminnassa
- valvomalla, että yhtiössä noudatetaan voimassa olevaa sääntelyä, eettisiä menettelytapoja sekä menettelytapoihin liittyvää sisäistä ohjeistusta
- raportoida liiketoiminnalle annetuista suosituksista ja valvonnan tuloksista sekä muista compliance-riskiasemaan liittyvistä havainnoista säännöllisesti sekä ylimmälle että toimivalle johdolle.

7.1.4 Riskienhallinta

OP Ryhmän arvot sekä strategiset ja taloudelliset tavoitteet muodostavat OPAn riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan perustan. Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa ne uhat ja mahdollisuudet, jotka vaikuttavat strategian toteutumiseen. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea strategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista valvomalla, että otetut riskit ovat oikeassa suhteessa riskinottokykyyn. Riskinottokyky muodostuu toiminnan laajuuteen ja vaatavuuteen suhteutetusta laadukkaasta riskienhallinnasta sekä kannattavaan liiketoimintaan perustuvasta riittävästä vakavaraisuudesta ja likviditeetistä. OPAn suhtautuminen riskinottoon on maltillinen.

OP Osuuskunnan hallintoneuvoston vahvistamat OP Ryhmän riskinotto ja riskitoleranssijärjestelmän periaatteet linjaavat, miten ryhmän riskinottoa ohjataan, rajataan ja valvotaan sekä miten riskien- ja vakavaraisuuden hallintaprosessi järjestetään.

OP Ryhmän riskipolitiikassa keskusyhteisön johtokunta vahvistaa vuosittain ryhmän liiketoimintasegmenttien ja yhteisöjen noudatettavaksi ne riskienhallinnalliset linjaukset, toimenpiteet, tavoitteet ja rajaukset, joilla liiketoimintaa ohjataan ryhmän strategiassa sekä riskinotto ja riskitoleranssijärjestelmän periaatteissa vahvistettujen linjausten toteuttamiseksi.

Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta on osa sisäistä valvontaa. Sen tavoitteena on turvata OPAn riskinotto- ja maksuvalmius sekä varmistaa siten toiminnan jatkuvuus. Riskien- ja vakavaraisuuden hallintaprosessiin sisältyy liiketoiminnan ja toimintaympäristön riskien jatkuva tunnistaminen ja arviointi. Riskien- ja vakavaraisuuden hallinta on integroitu kiinteäksi osaksi liiketoimintaa ja sen johtamista.

OPAn hallitus tekee riskien- ja vakavaraisuuden hallintaan liittyvät päätökset keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti. Lisäksi hallitus käsittelee yhtiön toiminnan laadun ja laajuuden kannalta merkittävät, laajakantoiset ja periaatteellisesti tärkeät sekä epätavalliset asiat. Hallitus päättää periaatteista ja toimenpiteistä, joilla varmistetaan, että yhtiö toimii ulkoisen sääntelyn ja OP Osuuskunnan linjausten mukaisesti.

Toimitusjohtaja vastaa riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan toteutuksesta päätettyjen periaatteiden ja toimintaohjeiden mukaisesti sekä raportoi säännöllisesti liiketoiminnasta, riskinotto- ja riskiasemasta hallitukselle.

Keskusyhteisö vastaa OP Ryhmän ryhmätason riskien- ja vakavaraisuudenhallinnasta sekä OP Ryhmän riskienhallintajärjestelmän riittävydestä ja ajanmukaisuudesta. OP Ryhmän Riskienhallinta on liiketoiminnasta riippumaton vastuualue, joka linjaa, ohjaa ja valvoo ryhmän ja sen yhteisöjen kokonaisvaltaista riskienhallintaa sekä analysoi niiden riskiasemaa. OPAn riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan tehtävät on keskitetty OP Ryhmän Riskienhallintaan.

OPAn merkittävät riskit ovat luottoriskit, markkinariskeistä korkotason muutoksen vaikutus korkokatteeseen eli korkotuloriski ja sijoitusten markkinariskit, likviditeettiriskit sekä liiketoimintaan liittyvät strategiset riskit, maineriski ja operatiiviset riskit ml. compliance-riski.

Yhtiön riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita ja riskiasemaa on kuvattu lähemmin yhtiön viimeisimmässä tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa (ks. www.op.fi > Media > Aineistopalvelu > Tytäryhtiöiden julkaisut)

7.1.4.1 Riskienhallinta 2016

Keskusyhteisön riskienhallinnassa on seurattu vuoden 2016 aikana ulkoisen sääntelyn kehitystä ja jatkettu varautumista sääntelymuutoksiin. Merkittäviä muutoksia olivat muun muassa vuoden 2016 alusta voimaan tulleet EBA:n ohjeet luottolaitosten rahoitustaseen korkoriskin hallinnasta.

Riskienhallinnan arviointiprosesseja ja operatiivisia prosesseja on kehitetty edelleen varmistuen, että riskienhallinta on integroitu osaksi kaikkea liiketoimintaa. Lisäksi on uudistettu riskienhallinnan ohjeistusta, riskiraportointia ja riskien limitointia. Riskienhallinta on kehittänyt merkittävästi myös OP Ryhmän sisäisiä stressitestausmenetelmiä.

7.1.5 Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on avustaa OPAn hallitusta ja yhtiön johtoa toiminnan ohjauksessa, valvonnassa ja varmistamisessa suorittamalla toimintaan kohdistuvaa tarkastusta. Sisäisen tarkastuksen suorittama tarkastus on riippumatonta ja objektiivista arviointi-, varmistus- sekä konsultointitoimintaa. Tarkastus tukee johtoa tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation riskienhallinta-, valvonta- sekä johtamis- ja hallintoprosessien tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen. Pääpaino on riskitekijöiden tunnistamisessa ja sisäisen valvonnan toimivuuden arvioinnissa.

Sisäisestä tarkastuksesta ovat vastanneet OPAn emoyhteisön OP Osuuskunnan Tarkastustoiminnon kaksi Sisäinen tarkastus -vastuualuetta, joiden johtajat raportoivat OP Ryhmän tarkastusjohtajalle. Yhtiötä koskevat tarkastushavainnot raportoidaan OPAn hallitukselle ja toimitusjohtajalle.

OP Osuuskunnan hallintoneuvosto on vahvistanut sisäisen tarkastuksen järjestämistä ja toimintaperiaatteita koskevat ohjeet. OP Osuuskunnan hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta hyväksyy vuosittain Sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelman, joka vahvistetaan OPAn hallituksessa. Sisäinen tarkastus tekee tarvittaessa yhtiön johdon toimeksiannosta myös erillisselvityksiä

Sisäinen tarkastus suorittaa tarkastustoimenpiteet riippumattomasti. Tarkastuksista laaditaan kertomus, joka toimitetaan tiedoksi toimitusjohtajalle, tilintarkastajille, Compliance-toiminnolle sekä asianomaisen liiketoiminnan vastuuhenkilöille. Raportit voivat sisältää toiminnan parantamiseen tähtäviä suosituksia. Sisäinen tarkastus seuraa suositeltujen toimenpiteiden toteutusta. Sisäinen tarkastus raportoi vuosittain hallitukselle keskeiset tarkastushavainnot ja toimintasuunnitelman toteutumisen.

Tarkastukset toteutetaan hyvää sisäistä tarkastustapaa noudattaen. Hyvää tarkastustapaa, sisäisen toiminnan riippumattomuutta ja objektiivisuutta linjaavat sisäistä tarkastusta koskevat The Institute of Internal Auditorsin sekä tietojärjestelmätarkastusta koskevat Information Systems Audit and Control Associationin julkaisemat ammattistandardit sekä eettiset säännöt. Tarkastuksen toiminnan suunnittelu, toteuttaminen ja raportointi on riippumatonta. Sisäisen tarkastuksen toiminnan ulkoinen laadun arviointi suoritetaan viiden vuoden välein. Sisäinen tarkastus raportoi tarkastuksista keskusyhteisön hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle. Sisäisellä tarkastuksella ei ole operatiivista vastuuta tai valtuuksia tarkastettavista toiminnoista.

7.1.6 Sisäinen tarkastus 2016

Sisäinen tarkastus on vuoden 2016 aikana raportoinut yhden OPAA koskevan tarkastuksen, joka sisältyi Sisäisen tarkastuksen vuoden 2015 toimintasuunnitelmaan. Sisäisen tarkastuksen vuoden 2016 toimintasuunnitelmaan ei sisällynyt OPAA koskevia tarkastuksia. Sisäinen tarkastus arvioi tarkastuksissa OPAssa kontrollien ja sisäisen valvonnan toimivuutta eri toimintaprosesseissa ja tietojärjestelmissä sekä riskienhallinnan ja riskienhallintamenettelyjen toimivuutta.

7.2 Ulkoinen valvonta

7.2.1 Tilintarkastus

OPAn yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiökokouksen tulee valita yhtiön kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tarkastusta varten tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajan toimikausi on valinnan tapahtuessa kulumassa oleva tilikausi ja tilintarkastajan tehtävä päättyy valintaa ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

OPAn emoyhteisö OP Osuuskunnan tarkastusvaliokunta järjestää noin viiden vuoden välein (viimeksi vuoden 2011 lopussa) eri tilintarkastusyhteisöille tarjouskilpailun, jonka nojalla tarkastusvaliokunta esittää OP Osuuskunnan osuuskunnan kokoukselle koko OP Osuuskunta -konsernille valittavia tilintarkastajia. OP Osuuskunnan hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta arvioi vuosittain tilintarkastajan toiminnan ja oheispalveluiden laatua sekä tilintarkastajien riippumattomuuden ja selvityksen oheispalveluista.

Tilintarkastajien tehtävänä on tarkastaa yhtiön kirjanpitoa, tilinpäätöksiä ja hallintoa sen seikan varmistamiseksi, että yhtiön ja sen hallintoelinten toiminta on lain mukaista ja että tilinpäätökset ovat laadittu voimassa olevien säädösten ja määräysten mukaisesti ja antavat osakkeen-

omistajalle ja muille sidosryhmille oikeat ja riittävät tiedot yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Hallitus arvioi vuosittain tilintarkastajan toiminnan ja neuvontapalveluiden laatua.

Tilintarkastajat antavat yhtiökokoukselle vuosittain tilintarkastuskertomuksen, lisäksi he laativat havainnoistaan tilintarkastusmuistioita, jotka toimitetaan tiedoksi OPAn hallitukselle ja toimitusjohtajalle, sisäiselle tarkastukselle ja Finanssivalvonnalle. Tilintarkastajat antavat tarvittaessa myös suullisia selontekoja edellä mainituille elimille.

Hallitus kuulee tilintarkastajaa käsiteltäessä tilinpäätöstä ja osavuosikatsauksia sekä tilinpäätösperiaatteita. Tilintarkastajilla on lakiin perustuva velvoite ilmoittaa Finanssivalvonnalle seikoista tai päätöksistä, jotka vaarantavat toiminnan harjoittamisen ja toimilupaedellytysten olemassaolon taikka johtavat tilintarkastuskertomuksessa muun kuin tilintarkastuslaissa tarkoitetun vakiomuotoisen lausunnon tai tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n 4 momentissa tarkoitetun huomautuksen antamiseen.

Tilintarkastajan palkkio maksetaan laskun mukaan.

7.2.1.1 Tilintarkastus 2016

Yhtiön tilintarkastajana on vuonna 2016 toiminut KHT-yhteisö KPMG Oy Ab. KPMG Oy Ab:n nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana toimi KHT Raija-Leena Hankonen. KPMG Oy Ab on toiminut yhtiön tilintarkastajana vuodesta 2002 ja KHT Raija-Leena Hankonen päävastuullisena tilintarkastajana vuodesta 2016 alkaen.

Tilintarkastussuunnitelma vuodelle 2016 laadittiin osana OP Osuuskunta -konsernin tarkastussuunnitelmaa. Lakisääteinen tilintarkastus käsittää yhteisön tilikauden kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen sekä hallinnon tarkastuksen. Osavuosikatsaukset ja tilinpäätöstitotteet ovat tilintarkastamattomia.

OPA on käyttänyt KPMG Oy Ab:n neuvontapalveluita pääasiassa lainaohjelmien varmennuskirjeisiin sekä veroneuvontaan.

7.2.1.2 Tilintarkastajien palkkiot OP-Asuntoluottopankki Oyj:ssä vuonna 2016

Tilintarkastajille maksettiin vuonna 2016 palkkioita tilintarkastuksesta 5 580 euroa (11 160), tilintarkastuslain 1 luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista toimeksiannoista 0 euroa (0), veroneuvonnasta 0 euroa (0) ja muista palveluista 15 455 euroa (45 708).

7.2.2 Keskusyhteisön valvonta

OPA kuuluu lakimääräiseen osuuspankkien yhteenliittymään. Yhteenliittymän muodostavat keskusyhteisönä toimiva OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset sekä niiden määräysvallassa olevat rahoituslaitokset ja palveluyritykset. Keskusyhteisö OP Osuuskunta ohjaa yhteenliittymän toimintaa ja antaa siihen kuuluville yrityksille ohjeita niiden maksuvalmiuden ja vakaaruuden turvaamiseksi tarvittavista laadullisista vaatimuksista ja niiden riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta. Keskusyhteisö voi lisäksi vahvistaa jäsenluottolaitoksille yleisiä toimintaperiaatteita noudatettaviksi näiden yhteenliittymän kannalta merkittävässä toiminnassa.

OP Osuuskunta valvoo jäsenluottolaitosten toimintaa talletuspankkien yhteenliittymästä annettussa laissa tarkoitetulla tavalla. Yhtiö ottaa toiminnassaan huomioon OP Osuuskunnan hallintoneuvoston vahvistaman ryhmätasoisien strategian sekä OP Osuuskunnan jäsenpankeille antamat riskienhallintaa ja muuta toimintaa koskevat määräykset ja ohjeet. Yhtiö raportoi erikseen sovitulla tavalla OP Osuuskunnalle.

7.2.3 Julkinen valvonta

Osana OP Ryhmää yhtiötä valvoo Finanssivalvonta ja Euroopan Keskuspankki siten kuin rahoitusmarkkinoita koskevassa lainsäädännössä on säädetty.

8 TALOUDELLINEN RAPORTOINTIPROSESSI

OP Ryhmän talousjohtajan alaisuudessa toimivan taloushallinnon eri osat huolehtivat paitsi ulkoisen laskennan edellyttämien osavuositarkastusten ja vuositilinpäätösten laatimisesta OP Ryhmän ja ryhmään kuuluvien yhteisöjen osalta, myös johdon työvälineinä toimivien sisäisten laskelmien, kuten liiketoiminnan tuloksellisuutta kuvaavien kuukausiraporttien tuottamisesta. OP Ryhmän Control-toiminto tuottaa myös tulosennusteita ja analysoi toteutunutta kehitystä verrattuna ennusteisiin ja raportoi poikkeamista.

Tässä luvussa on kuvattu pääpiirteet siitä, miten OPAn sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimivat sen varmistamiseksi, että yhtiön julkistamat taloudelliset raportit antavat olennaisesti oikeat tiedot yhtiön taloudesta. Luotettavan taloudellisen raportoinnin perustana ovat osakirjanpidoista oikein yhdistellyt tiedot.

OPAn liiketoiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurataan OPAn kattavalla taloudellisella raportoinnilla ja riskiraportoinnilla sekä näiden säännöllisellä läpikäynnillä toimivan johdon ja OPAn hallituksen sekä OP Osuuskunnan johtokunnan kokouksissa. Taloudellisten raporttien toteumatietoja verrataan suunnitelmiin ja analysoidaan mahdolliset erot, minkä lisäksi arvioidaan kuluvan vuoden sekä pidemmän aikavälin tulostilanteita. Kuukausittainen johdon tulos- ja riskiraportti laaditaan joka kuukausi samoilla periaatteilla. Raporttia laadittaessa ja sitä läpikäydessä varmennetaan tuloksen ja raportoinnin oikeellisuutta analysoimalla tulos- ja riskiasemaa sekä poikkeamia tavoitteista.

Ulkoinen raportointi perustuu muun muassa IFRS-standardeihin, osakeyhtiölakiin, luottolaitoslakiin, kirjanpitolakiin sekä Finanssivalvonnan standardeihin ja määräyksiin. Kaikkien OP Ryhmään kuuluvien yhtiöiden kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä noudatetaan yhtenäisiä periaatteita. Ryhmän keskusyhteisö OP Osuuskunnan vastuulla on standardien, muiden tilinpäätöksen laatimista koskevien lakien ja viranomaisten kirjanpitolain määräysten tulkinta, ohjeistus ja neuvonta sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden laadinta ja noudattamisen valvonta. Tarvittaessa tilintarkastajilta hankitaan lausunto valituista periaatteista ja tulkinnoista.

8.1 Taloudellisen raportoinnin organisointi

OP Osuuskunnan johtokunta on talouden ohjaukseen liittyvissä asioissa ylin päättävä elin. Hallitus vastaa siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Hallitus päättää OP Osuuskunnan linjausten mukaisesti raportoinnista, menettelytavoista ja laadullisista ja määrällisistä mittareista, joilla toiminnan tehokkuutta ja tuloksellisuutta arvioidaan. Hallitus käsittelee ja hyväksyy tilinpäätöksen ja osavuositarkastukset.

Hallituksen tehtävänä on varmistaa, että yhtiöllä on sen koko toiminnan kattava riittävä sisäinen valvontajärjestelmä sekä huolehtia siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Hallituksen tehtävänä on myös arvioida, miten lakeja, määräyksiä, viranomaisohjeita ja sisäisiä ohjeita noudatetaan. Hallitus käsittelee myös merkittävimmät tilikauden aikana tehdyt muutokset tilinpäätösperiaatteisiin, liikearvon ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestauksen periaatteet ja testauksen lopputuloksen sekä merkittävimmät johdon harkintaa edellyttävät arviot ja periaatteet sekä valvontaviranomaisten, tilintarkastajien, sisäisen tarkastuksen ja Compliance-toiminnon laatimat tarkastuskertomukset ja raportit.

Toimitusjohtaja vastaa osakeyhtiölain mukaan siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito järjestetty luotettavalla tavalla. Yhtiön taloudellisesta raportoinnista vastaa liiketoiminta-

minnoista riippumattomasti OP Osuuskunnan Talous ja keskuspankki -toiminto. Yhtiön toiminnasta ja taloudesta tuotetaan luotettavaa, olennaista ja ajantasaista tietoa sekä pidetään hallitus, toimitusjohtaja ja muut päätöksentekijät tietoisina yhtiön tuloksesta ja lähiajan näkymistä. Toimitusjohtajan tehtäviin kuuluu myös ulkoistettujen kirjanpito- ja viranomaisraportointipalvelujen laadun valvonta sekä talouden ohjauksen ja riskienhallinnan menetelmien, mittareiden ja niitä tukevien järjestelmien kehittämisen ohjaaminen.

Julkistettavien tilinpäätöstietojen ja osavuosisiksausten kokoaminen on keskitetty keskusyhteisökonsernitasolla. Raportointia ohjaavat johdon ja liiketoimintojen tarpeet sekä lainsäädäntö. Raportointijärjestelmät ja tiedon välitys on määritelty siten, että tavoitteiden, tuloksen, toiminnan ja riskien asianmukainen seuranta ja valvonta ovat mahdollisia määritellyillä organisaatiotasoilla. OPAn ja liiketoimintojen tuloksia ja muuta luottamuksellista yritystietoa raportoitaessa varmistetaan, että tietojen luottamuksellisuus on mainittu raporteissa ja luottamuksellisuudesta huolehditaan myös raporttien jakelun yhteydessä.

Talouden ohjauksessa käytetään pääsääntöisesti OP Ryhmän yhteisiä järjestelmiä. Ulkoiseen ja sisäiseen laskentaan liittyvät operatiiviset tehtävät on keskitetty OP Osuuskunta -konsernitasolla.

8.2 Taloudellisen raportoinnin riippumaton arviointi

Ulkoisen taloudellisen raportoinnin oikeellisuutta arvioivat lakisääteisesti tilintarkastajat. Tilintarkastajien tehtävänä on tarkastaa yhtiön kirjanpitoa, tilinpäätöksiä ja hallintoa sen seikan varmistamiseksi, että yhtiön ja sen hallintoelinten toiminta on lain mukaista ja että tilinpäätökset ovat laadittu voimassa olevien säädösten ja määräysten mukaisesti ja antavat omistajille ja muille sidosryhmille oikean ja riittävän kuvan yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Sisäinen tarkastus arvioi tarkastuksissaan yhtiön taloudellisen raportoinnin toimivuutta ja riittävyyttä ja raportoi tekemistään tarkastuksista toimivalle johdolle ja hallitukselle.

8.3 Taloudellinen raportointi 2016

OPAn tilinpäätös on laadittu kansainvälisten IFRS-standardien mukaisesti. Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan niitä IAS- ja IFRS-standardeja ja SIC- ja IFRIC-tulkintoja, jotka olivat voimassa 31.12.2016.

OP Ryhmässä ja OPAssa otettiin käyttöön vuonna 2016 seuraavat standardit ja tulkinnat:

- IAS 1 -standardin muutoksella pyrittiin parantamaan tilinpäätösten ymmärrettävyyttä keskittymällä olennaisten ja paremmin liiketoimintaa kuvaavien erien esittämiseen. Käyttöön otettu uusi tulos- ja tasekaava kuvastaa nykyistä liiketoimintaa vanhaa tulos- ja tasekaavaa paremmin. Lisäksi liitetiedoista on poistettu epäolennaisia tietoja.
- IFRS-standardeihin tehdyt vuosittaiset parannukset 2012–2014 (sovellettava pääosin 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla.) Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienemmät muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain, mutta ne eivät ole merkittäviä.
- Lisäksi standardeihin IFRS 10, IFRS 11, IFRS 12, IAS 16, IAS 28 ja IAS 38 on tehty muutoksia, jotka tulivat voimaan 1.1.2016. Muutoksilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta OPAn tilinpäätökseen.

9 PALKAT JA PALKITSEMINEN

9.1 Hallituksen palkkiot ja muut etuudet

Yhtiökokous päättää vuosittain hallituksen jäsenten palkkioista ja muista etuuksista. Hallituksen jäsenten palkkioita koskevat ehdotukset yhtiökokoukselle valmistelee emoyhteisö OP Osuuskunta.

Hallituksen jäsenille ei maksettu erillisiä kokous- tai kuukausipalkkioita vuonna 2016.

9.2 Toimitusjohtajan palkka ja muut etuudet

Hallitus nimittää yhtiön toimitusjohtajan ja päättää hänen palkastaan, eduista ja muista toimisuhteen ehdoista. Toimitusjohtajan toimisuhteen ehdot määrittellään kirjallisessa toimitussopimuksessa.

Eläke-etuudet määräytyvät eläkelakien ja OP Ryhmän omien eläkejärjestelmien mukaisesti. Toimitusjohtaja kuuluu työntekijäin eläkelain TyEL:n piiriin, joka tarjoaa palvelusaikaan ja työansioihin perustuvan eläketurvan laissa säädetyllä tavalla. Toimitusjohtajalle ei ole järjestetty lisäeläke-etuuksia.

Toimitusjohtajan toimisuhteessa noudatettava irtisanomisaika on kuusi kuukautta, mikäli yhtiö irtisanoa työsuhteen. Toimitusjohtajan toimisuhteen päättyessä yhtiöstä johtuvista syistä, on toimitusjohtajalla myös oikeus toimisuhteen päättymisvuoden lyhyen ja pitkän aikavälin palkkiojärjestelmien palkkioihin, mikäli kyseisten järjestelmien ansaintakriteerit ja järjestelmien ehtojen mukaiset maksamisen edellytykset täyttyvät.

9.3 Toimitusjohtajan ja yhtiön muun johdon palkitsemista koskevat periaatteet

OP Osuuskunta -konsernissa hyväksytyjen palkitsemisjärjestelmien tavoitteena on kannustaa ja sitouttaa avainresurssit toiminnan kehittämiseen ja varmistaa uusien avainhenkilöiden saaminen yhtiöön. OP Osuuskunnan hallintoneuvoston palkitsemisvaliokunta ja tarvittaessa keskusyhteisön HR-valiokunta arvioivat ja seuraavat säännöllisesti yhtiön palkitsemisjärjestelmien toimivuutta sen varmistamiseksi, että palkitseminen kaikkien henkilöstöryhmien osalta on linjassa konsernin arvojen, strategian, tavoitteiden, riskipolitiikkojen ja valvontajärjestelmien kanssa. Kannustinjärjestelmiä laadittaessa on huomioitu finanssi- ja rahoitusalan palkitsemisjärjestelmiä koskeva sääntely.

Toimitusjohtajan ja muun johdon palkitseminen muodostuu kolmesta osasta: 1) peruspalkka (rahapalkka ja luontoisedut, perustana tehtävien vaativuus ja henkilön osaaminen); 2) lyhyen aikavälin palkitseminen (tulospalkkiot, perustana vuosisuunnitelman tavoitteiden toteutuminen) ja 3) pitkän aikavälin palkitseminen (OP Ryhmän johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä, perustana ryhmän yhteiset strategiset tavoitteet ja niiden toteutuminen).

Toimitusjohtajan ja muun johdon palkitsemisesta päättää yhtiön hallitus.

9.4 Johdon lyhyen aikavälin kannustejärjestelmä

Hallitus päättää vuosittain johdon lyhyen aikavälin kannustejärjestelmästä. Palkitseminen perustuu toisaalta johdolle yhteisiin, yhtiön vuosisuunnitelmasta johdettuihin tavoitteisiin ja saavutettuihin tuloksiin, ja toisaalta henkilökohtaisiin tavoitteisiin, jotka sovitaan vuodenvaihteen kehityskeskusteluissa. Toimitusjohtajan osalta huomioidaan lisäksi koko OP Ryhmän menestys. Tavoitteiden saavuttaminen arvioidaan seuraavan vuodenvaihteen kehityskeskusteluissa. Tulosuhteessa tavoitteeseen vaikuttaa asteittain palkkiomaksimien määrään. Mikäli OP Ryhmän

tulos ennen veroja jää tappiolliseksi, ei johdolle makseta lyhyen aikavälin tulospalkkioita. Tulospalkkioita ei myöskään makseta, jos OP Ryhmän tai OPAn rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain mukainen RAVA-vakavaraisuus on ansaintavuoden lopussa alle 130 prosenttia.

Vuodelta 2016 toimitusjohtajalla on oikeus maksimissaan kolmen kuukauden säännöllistä ennakonpidätyksen alaista palkkaa vastaavaan palkkioon. Lyhyen aikavälin kannustejärjestelmän mukaiset palkkiot maksetaan rahana huomioiden riskiprofiiliin vaikuttavan henkilön osalta maksamisen menettelyohjeet OP Ryhmässä.

9.5 Johdon pitkän aikavälin kannustejärjestelmä

Yhtiön hallituksen päätöksen mukaisesti OPA noudattaa OP Ryhmän johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmää. Palkitsemisjärjestelmässä on ryhmätasoiset tavoitteet ja ensisijaiset tavoitemittarit ovat keskittäjäasiakkaiden määrän kasvu, OP Ryhmän tulos ennen veroja ja ryhmän ydinvakavaraisuus (CET1). Lisäksi järjestelmä huomioi kannattavuuden (taloudellisen pääoman tuotto) ja RAVA-vakavaraisuuden. Palkkiota ei makseta, jos OP Ryhmän RAVA-vakavaraisuus maksuhetkellä alittaa palkitsemisen vähimmäistason 130 prosenttia.

OP Ryhmän yhteinen johdon kannustejärjestelmä koostuu peräkkäisistä kolmen vuoden ansaintajaksoista. Järjestyksessään toinen jakso käsitti vuodet 2014–2016. Järjestelmän kolmas ansaintajakso alkoi vuoden 2017 alussa ja käsittää vuodet 2017–2019. Hallintoneuvosto päättää järjestelmän ansaintamittarit ja niille asetettavan tavoitteen erikseen kullekin ansaintajaksole. Järjestelmän piiriin kuuluu toimitusjohtaja ja muut hallituksen vahvistamat henkilöt.

Kannustejärjestelmään kuuluvat henkilöt voivat saada tietyn määrän OP Ryhmän liikkeeseen laskemia debentuureja, mikäli kyseiselle ansaintajaksole asetetut, OP Ryhmän strategiaan perustuvat tavoitteet saavutetaan. Järjestelmän mukainen palkkio maksetaan henkilölle ansaintajakson päätyttyä vuosina 2018, 2019 ja 2020 debentuurien ja rahan yhdistelmänä kolmessa erässä edellyttäen, että ryhmän vakavaraisuus ylittää maksuhetkellä edellä todetun vähimmäistason. Rahana maksettavalla osuudella katetaan avainhenkilölle palkkioista aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut. Palkkion maksamiseen liittyy työ- tai toimisuhteen voimassaoloa koskevia ehtoja, sekä suojautumiskieltoon ja odotusaikaan liittyviä ehtoja. Suojautumiskielolla tarkoitetaan, että rahoitusvälineitä tai vakuuttamista ei saa käyttää järjestelmään liittyvältä henkilökohtaiselta riskiltä suojautumiseen. OPAn toimitusjohtajan on omistettava järjestelmän kautta saamansa debentuurit vuoden ajan palkkion maksamisesta (odotusaika). Myös muita järjestelmään kuuluvia koskevat odotusajan rajoitteet tietyin tarkemmin määritellyin ehdoin.

Palkkio on porrastettu tehtävän mukaan. Johto- ja avainhenkilöillä sekä toimitusjohtajalla on oikeus, asetettujen tavoitteiden toteutuessa 100-prosenttisesti, vuosittain 4–6 kuukauden säännöllistä ennakonpidätyksen alaista palkkaa vastaavaan palkkioon.

9.6 Muun henkilöstön pitkän aikavälin kannustejärjestelmä

Henkilöstö (pl. johto) on OP Ryhmän yhteisen henkilöstörahaston (OP Ryhmän henkilöstörahasto hr) piirissä. Tämän pitkän aikavälin kannustejärjestelmän perustana on ryhmän yhteisten strategisten tavoitteiden saavuttaminen. Järjestelmän tavoitemittarit ovat vastaavat kuin johdon pitkän aikavälin järjestelmässä. Yhtiön hallitus päättää vuosittain henkilöstörahastoon siirrettävästä voittopalkkiosta

Toimitusjohtaja Lauri Iloniemen palkat 2016, €*

Säännöllinen rahapalkka	187 752
Luontoisedut	240
Ansaittu lyhyen aikavälin tulospalkkio vuodelta 2015	21 280
2016 maksetut palkat, palkkiot ja luontoisedut yhteensä	209 272
Vuosina 2011, 2012 ja 2013 ansaittujen tulospalkkioiden lykätystä osuudesta vuonna 2016 maksettu osa **,***	38 756
2016 maksetut palkat, palkkiot ja luontoisedut sekä lykätty tulospalkkio yhteensä	248 028

* Toimitusjohtajan palkkojen ja palkkioiden maksaja on toimitusjohtajan työnantajayhtiö OP Yrityspankki Oyj.

** Sisältää vuonna 2016 maksetun osuuden vuosina 2011–2013 ansaitusta pitkän aikavälin palkkiosta. Lykättyjen erien maksaminen edellyttää erillistä päätöstä.

*** Luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2015) mukainen menettely

OP:lla on arvopaperien liikkeeseenlaskijana sisäpiiri- ja kaupankäyntiohjeistus. Ohjeet sisältävät määräyksiä sisäpiirintiedosta, kielletystä sisäpiirintiedon käytöstä ja ilmaisemisesta, julkisista sisäpiirirekistereistä, ei-julkisista sisäpiirilueteloista, johtohenkilöiden luetteloista sekä liiketoimien ilmoittamisesta ja julkistamisesta, sisäpiiriläisiä koskevista kaupankäyntirajoituksista sekä sisäpiirihallinnosta. Lisäksi ohjeissa käsitellään rajoitusten noudattamista koskevan valvonnan järjestämistä. Henkilöt, joilla on pääsy OP:n liikkeeseen laskemiin arvopapereihin liittyvään sisäpiirintietoon, kuuluvat edellä mainitun yhtiön ei-julkisiin sisäpiirilueteloihin.

Sisäpiiri- ja kaupankäyntiohjeet perustuvat muun muassa arvopaperimarkkinoita koskevaan lainsäädäntöön, Finanssivalvonnan antamaan sääntelyyn ja Nasdaq Helsingin pörssin kaupankäyntiohjeeseen.

Ohjeiden tarkoituksena on edistää arvopaperimarkkinoilla toimivien luottamusta OP:n toimintaan.

OP Lakiasiat ylläpitää OP Ryhmään kuuluvien yhteisöjen julkisia sisäpiirilueteloita ja yrityskohdaisia sisäpiirilueteloita. Rekisterinpito on järjestetty Euroclear Finland Oy:n ylläpitämän SIRE-järjestelmän sekä OP Ryhmän SIPI-järjestelmän kautta.

OPA pitää tarvittaessa itse hankekohtaisia sisäpiirilueteloita.

OPAn toimintaan luottolaitoksena kuuluu osallistuminen asiakkaiden tekemiin arvopaperikaupoihin tai muihin arvopapereita koskeviin järjestelyihin. OPA ja sen johto- ja toimihenkilöt voivat saada myös rahoitusjärjestelyjen yhteydessä tai osana OPAn muuta tavanomaista toimintaa asiakasyrityksiä koskevia sisäpiirintietoja. Muun muassa mainituista syistä OPA ja sen johto- ja toimihenkilöt ovat laissa tarkoitettujen sisäpiirisääntelyn alaisia.

Sisäpiiriasioista järjestetään säännöllisesti koulutusta. Koulutus ajoitetaan erityisesti sisäpiiriohjeistuksen muutostilanteisiin.

10.1 Sisäpiirirekisterien ja sisäpiiriluelloiden julkisuus ja nähtävilläpito

Jokaisella on oikeus tutustua julkiseen sisäpiirirekisteriin ja saada kulujen korvaamista vastaan rekisterin tiedoista otteita ja jäljennöksiä. Luonnollisen henkilön henkilötunnus ja osoite sekä muun luonnollisen henkilön kuin sisäpiiriläisen nimi eivät kuitenkaan ole julkisia. Pysyvän sisäpiiriluellon tai hankekohtaisten sisäpiiriluelloiden sisältämät tiedot eivät ole julkisia. Otteita ja jäljennöksiä julkisesta sisäpiirirekisteristä voi tilata OP Lakiasiat Varallisuudenhoidon juridinen tuki - yksiköstä. Yksilöidyt tietojenluovutuspyynnöt pyydetään toimittamaan kirjallisesti osoitteella:

OP Lakiasiat Varallisuudenhoidon juridinen tuki
PL 1068
00013 OP

11 TIEDONANTOPOLITIIKKA

OPA noudattaa toiminnassaan OP ryhmän viestintä- ja tiedonantopolitiikkaa (disclosure policy).

OP Osuuskunnan tytäryhtiöt OP Yrityspankki Oyj (OP Yrityspankki) ja OPA vastaavat OP Ryhmän varainhankinnasta raha- ja pääomamarkkinoilta. OP Ryhmään kuuluvien yhteisöjen liikkeeseen laskemat arvopaperit ovat kaupankäynnin kohteena Nasdaq Helsingin ohella tai sijaan London Stock Exchangessa, SIX Swiss Exchangessa tai muissa arvopaperipörsseissä. OP Yrityspankki on myös laskenut liikkeelle listaamattomia joukkovelkakirjalainoja ja/tai sijoitustodistuksia Suomen, Englannin ja Japanin markkinoille.

OP Ryhmä, OP Yrityspankki ja OPA noudattavat tiedonantopolitiikassaan lainsäädäntöä, asetuksia sekä muuta sitovaa sääntelyä, Nasdaq Helsingin ja soveltuvin osin muiden pörskien sääntöjä sekä Finanssivalvonnan ja Euroopan Arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) määräyksiä ja ohjeita. Edellisten lisäksi OP Ryhmän viestinnässä huomioidaan Corporate Governance -ohjeistus ja ryhmän hyvän liiketavan periaatteet (Code of Business Ethics).

OP Osuuskunnan johtokunnan hyväksymää tiedonantopolitiikkaa sovelletaan joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskijoiden (OP Yrityspankki ja OPA) ja OP Ryhmän tiedottamisen toimintaperiaatteisiin ja -tapoihin. Tiedonantopolitiikka on hyväksytty OP Yrityspankin ja OPAn hallituksissa. OP Osuuskunnan tehtävänä on huolehtia myös OP Yrityspankin ja OPAn osalta lainmukaisen tiedonantovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen julkistamisesta, jakelusta ja saatavilla pidosta. Tytäryhtiöt raportoivat ja julkaisevat erikseen omat osavuosisikatsauksensa, toimintakertomuksensa ja tilinpäätöksensä. OP Osuuskunta tiedottaa muista tiedonantovelvollisuuden piiriin kuuluvista asioista tytäryhtiöiden puolesta ja nimissä. Käytännössä tiedotteet annetaan tällöin OP Ryhmän ja liikkeeseenlaskijan nimissä. Tiedottaminen arvioidaan OP Yrityspankin ja OPAn liikkeeseenlaskemien arvopapereiden osalta liikkeeseenlaskijakohtaisesti. Vastuu liikkeeseenlaskijan tiedonantovelvollisuuden täyttämistä on kullakin liikkeeseenlaskijalla.

Tiedonantopolitiikassa on kuvattu ne keskeiset toimintaperiaatteet ja -tavat, joiden mukaisesti OP Ryhmä ja liikkeeseenlaskijat kommunikoivat pääomamarkkinoiden markkinaosapuolien ja muiden sidosryhmien kanssa. Poliitikassa kuvataan lisäksi lainmukaisen tiedonantovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen julkistamista, jakelua ja saatavilla pitoa. OP Ryhmä arvioi ryhmän

tiedonantopolitiikan johdonmukaisuutta, toimivuutta ja riittävyttä säännöllisesti vähintään vuosittain.

OP Ryhmän viestinnän tehtävänä on edistää ryhmän liiketoimintaa välittämällä oikeaa tietoa ryhmän tavoitteista ja toiminnasta kaikille sidosryhmille. Ulkoisen ja sisäisen viestinnän tavoitteena on tukea ryhmän strategisia ja liiketoiminnallisia tavoitteita sekä rakentaa ja ylläpitää osaltaan vahvaa ja vastuullista yrityskuvaa ja edistää ryhmän yhteistoimintaa. Sekä ulkoinen että sisäinen viestintä ovat tosiasioihin pohjautuvia ja antavat oikean kuvan esitettävistä asioista.

OPAn noudattama OP Ryhmän viestintä- ja tiedonantopolitiikka on julkaistu OP:n internetsivuilla www.op.fi > OP Ryhmä > Hallinnointi > Viestintä- ja tiedonantopolitiikka.

12 HALLITUKSEN JA YHTIÖN TOIMITUSJOHTAJAN HENKILÖ- YM. TIEDOT

12.1 Hallitus vuonna 2016

Puheenjohtaja

Harri Luhtala, s. 1965

- Talousjohtaja, OP Osuuskunta
- Kauppatieteiden maisteri
- Hallituksen jäsen vuodesta 2011
- Yhtiöstä ja sen merkittävästä osakkeenomistajasta (OP Osuuskunta) riippuvainen hallituksen jäsen

Muut keskeiset luottamustehtävät:

- VTS-rahasto: hallituksen puheenjohtaja
- Rahoitusvakausrasto: hallituksen jäsen

Keskeinen aiempi työkokemus:

- OP-Pohjola-ryhmä: eri asiantuntija- ja esimiestehtävät 1989–2007

Elina Ronkanen-Minogue, s. 1962

- Tasehallinta ja keskuspankki -toimintoalueen johtaja, OP Osuuskunta
- Kauppatieteiden maisteri, MBA
- Hallituksen jäsen vuodesta 2011
- Yhtiöstä ja sen merkittävästä osakkeenomistajasta (OP Osuuskunta) riippuvainen hallituksen jäsen

Muut keskeiset luottamustehtävät:

- -

Keskeinen aiempi työkokemus:

- Nokia Oyj, eri asiantuntija- ja esimiestehtävät 1995–2010
- Wärtsilä Oyj, eri asiantuntija- ja esimiestehtävät 1988–1995

Hanno Hirvinen, s. 1963

- Group Treasurer, OP Yrityspankki Oyj
- Kauppatieteiden yo
- Hallituksen jäsen vuodesta 2007
- Yhtiöstä ja sen merkittävästä osakkeenomistajasta (OP Osuuskunta) riippuvainen hallituksen jäsen

Muut keskeiset luottamustehtävät

- EKP:n Money Market Contact Group: jäsen
- Unico Banking Group: Treasury & ALM -komitean puheenjohtaja

Keskeinen aiempi työkokemus

- Pohjola Pankki: Keskuspankki ja varainhallinta -liiketoiminta-alueesta vastaava johtaja 2007-2015
- OKO: Varainhallintajohtaja, Treasury 2000-2007
- Handelsbanken: Head of Bond Trading 1999-2000
- SEB: Korko- ja valuuttakaupan päällikkötehtäviä 1994-1999
- OKO: Chief Dealer, rahamarkkinayksikkö 1989-1994

12.2 Yhtiön toimitusjohtaja

Lauri Iloniemi, s. 1957

- Toimitusjohtaja, OP-Asuntoluottopankki Oyj
- Johtaja, Varainhankinta ja IR, OP Yrityspankki
- OP Ryhmän palveluksessa vuodesta 2007
- B.A.

Keskeinen aiempi työkokemus:

- Eri tehtävissä Postipankissa ja sen seuraajissa vuosina 1985-2007, mm.
  - Sampo Pankki: Head of Asset and Liability Management
  - Sampo-Leonia: Johtaja, Rahoitustaseen hallinta
  - Leonia: Osastonpäällikkö, tasehallintaosasto

Keskeiset luottamustehtävät:

- -